

ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Кафедра СПОРТИВНОЇ, ФІЗИЧНОЇ ТА РЕАБІЛІТАЦІЙНОЇ МЕДИЦИНИ,
ФІЗИЧНОЇ ТЕРАПІЇ ТА ЕРГОТЕРАПІЇ

Навчальний рік 2025-2026

СИЛАБУС ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТУ
«АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ФІЗІОТЕРАПІЇ, КУРОРТОЛОГІЇ ТА
РЕАБІЛІТАЦІЇ»
(назва освітнього компонента)

Нормативний чи вибіркового освітній компонент Вибірковий

Форма здобуття освіти Очна
(очна, заочна, дистанційна)

Галузь знань 22 Охорона здоров'я
(шифр назва галузі знань)

Спеціальність «221» Стоматологія
(шифр назва спеціальності)

Освітньо-професійна програма «Стоматологія»

другого магістерського рівня вищої освіти

Курс 4

Силабус освітнього компонента розглянуто на засіданні кафедри спортивної, фізичної та реабілітаційної медицини, фізичної терапії та ерготерапії

Протокол від
«21» червня 2022 року № 22

Завідувач кафедри

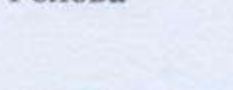
(підпис)

А.Г. Істомін

Схвалено профільною комісією ХНМУ з проблем професійної підготовки стоматологічного профілю

Протокол від
«30» червня 2022 року № 5

Голова

(підпис)

Рузін Г.П.
(прізвище та ініціал)

РОЗРОБНИКИ СИЛАБУСУ:

1. Істомін А.Г. завідувач кафедри спортивної, фізичної та реабілітаційної медицини, фізичної терапії та ерготерапії, докт.мед.наук, професор;

2. Латогуз С.І., доцент кафедри спортивної, фізичної та реабілітаційної медицини, фізичної терапії та ерготерапії, к.мед.н, доцент.

ДАНІ ПРО ВИКЛАДАЧІВ, ЩО ВИКЛАДАЮТЬ ОСВІТНІЙ КОМПОНЕНТ

Прізвище, ім'я по батькові викладача	Латогуз Сергій Іванович
Інформація про викладача	Латогуз Сергій Іванович – кандидат медичних наук, доцент кафедри спортивної, фізичної та реабілітаційної медицини, фізичної терапії та ерготерапії, спеціалізація «Спортивна медицина та лікувальна фізкультура».
Контактний тел.	+380660172872
E-mail:	si.latohuz@knu.edu.ua
Інформація про консультації: <u>очні</u> <u>консультації</u> розклад: місце проведення: <u>он-лайн</u> <u>консультації</u>	вівторок з 13.00 до 15.00 четвер з 13.00 до 15.00 Університетська клініка ХНМУ, вул. Олександра Шпейєра, 4 за попередньою домовленістю, http://31.128.79.157:8083/mod/bigbluebuttonbn/view.php?id=27208
Локація	 <p style="text-align: right;">вул. Олександра Шпейєра, 4</p>

ВСТУП

Силабус освітнього компонента «Актуальні проблеми фізіотерапії, курортології та реабілітації» складений відповідно до освітньо-професійної програми (далі – ОПП) «Стоматологія» та Стандарту вищої освіти України (далі – Стандарт), другий (магістерський) рівень, галузі знань 22 «Охорона здоров'я», спеціальності «Стоматологія»

Опис освітнього компоненту (анотація)

«Актуальні проблеми фізіотерапії, курортології та реабілітації» як освітній компонент базується на вивченні здобувачами вищої освіти медичної та біологічної фізики, анатомії людини, медичної біології, медичної хімії, фізіології, патофізіології, гігієни та екології, фармакології, пропедевтики внутрішньої медицини, пропедевтики педіатрії й інтегрується з цими дисциплінами; забезпечує послідовність та взаємозв'язок з внутрішньою медициною, хірургією, травматологією й ортопедією, неврологією, педіатрією, акушерством і гінекологією та іншими предметами навчального плану, що передбачає інтеграцію викладання з цими дисциплінами та формування умінь застосування знань стосовно використання лікувальних фізичних чинників в процесі подальшого навчання й у професійній діяльності; навчає використовувати лікувальні фізичні чинники в лікарській практиці для забезпечення лікування та профілактики захворювань, а також для більш швидкого відновлення здоров'я, реабілітації, покращення якості життя і працездатності у хворих різного профілю; забезпечує попередження передпатологічних змін та патологічних станів.

Медичні ВНЗ повинні готувати всебічно-розвинених спеціалістів, які б володіли теоретичними знаннями та практичними навичками і вміннями застосування різноманітних лікувальних фізичних чинників (природних та преформованих) на різних етапах лікування та реабілітації у своїй лікувально-профілактичній роботі.

Предметом вивчення освітнього компоненту є формування у здобувачів вищої освіти адекватних уявлень про використання лікувальних фізичних чинників на різних етапах лікування та реабілітації в майбутній діяльності фахівця з вищою освітою.

Міждисциплінарні зв'язки:

Базується на базових знаннях, вміннях, навичках, які отримані раніше при вивченні анатомії людини, фізіології людини, патофізіології, пропедевтики внутрішніх хвороб, загальної хірургії, акушерства та гінекології, педіатрії й інтегрується з цими дисциплінами.

Пререквізити

«Актуальні проблеми фізіотерапії, курортології та реабілітації» як освітній компонент базується на вивченні студентами анатомії людини, медичної біології, медичної хімії, медичної та біологічної фізики, фізіології, патофізіології, гігієни та екології, фармакології, пропедевтики внутрішньої медицини, пропедевтики педіатрії й інтегрується з цими дисциплінами; забезпечує послідовність та взаємозв'язок з внутрішньою медициною,

хірургією, травматологією й ортопедією, неврологією, педіатрією, акушерством і гінекологією та іншими предметами навчального плану, що передбачає інтеграцію викладання з цими дисциплінами.

Постреквізити

Основні положення освітнього компоненту мають застосовуватися при вивченні суміжних дисциплін протягом 5 років навчання, є базою для підготовки до ліцензійного іспиту ЄДКІ, підготовки до навчання у закладах вищої освіти на програмах третього освітньо-наукового рівня вищої освіти.

Посилання на сторінку освітнього компоненту в MOODLE -

1. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТУ

1.1. Метою вивчення освітнього компоненту є набуття студентами знань щодо механізмів дії лікувальних фізичних чинників, показань та протипоказань, правил їх призначення при різних захворюваннях, набуття здобувачами вищої освіти знань про можливість використання лікувальних фізичних чинників на різних етапах лікування та реабілітації для найбільш ефективного і раннього повернення хворих та людей з інвалідністю до побутових і трудових процесів.

1.2. Основними завданнями вивчення освітнього компонента є:

- формування знань з теоретичних основ використання лікувальних фізичних чинників, сучасного стану фізіотерапії, курортології та реабілітації в Україні та за кордоном;
- оволодіння сутністю, змістом, принципами призначення лікувальних фізичних чинників;
- оволодіння методами та методиками застосування лікувальних фізичних чинників;
- набуття знань стосовно техніки безпеки та набуття практичних навичок при роботі з основною фізіотерапевтичною апаратурою;
- навчання вмінню застосовувати знання для правильного використання методів та методик фізіотерапії, курортології та реабілітації;
- забезпечення загальної і професійної підготовки з використання лікувальних фізичних чинників, що визначають готовність майбутнього фахівця до життєдіяльності й обраної професії.

1.3. Компетентності та результати навчання, формуванню яких сприяє компонент (взаємозв'язок з нормативним змістом підготовки здобувачів вищої освіти, сформульованим у термінах результатів навчання у ОПП та Стандарті).

1.3.1. Вивчення освітнього компоненту забезпечує опанування студентами компетентностей:

інтегральні:

Здатність розв'язувати складні задачі і проблеми у галузі охорони здоров'я за спеціальністю «стоматологія» у професійній діяльності або у процесі навчання, що передбачає проведення досліджень та/або здійснення інновацій та характеризується невизначеністю умов і вимог.

загальні:

ЗК1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК2. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.

ЗК3. Здатність застосовувати знання у практичній діяльності.

ЗК4. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.

ЗК5. Здатність спілкуватися англійською мовою.

ЗК6. Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.

ЗК7. Здатність до пошуку, опрацювання та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК8. Здатність до адаптації та дії в новій ситуації..

ЗК9. Вміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми.

ЗК10. Здатність бути критичним і самокритичним.

спеціальні (фахові, предметні):

СК1. Спроможність збирати медичну інформацію про пацієнта і аналізувати клінічні данні.

СК2. Спроможність інтерпретувати результат лабораторних та інструментальних досліджень.

СК3. Спроможність діагностувати: визначати попередній, клінічний, остаточний, супутній діагноз, невідкладні стани.

СК4. Спроможність планувати та проводити заходи із профілактики захворювань органів і тканин ротової порожнини та щелепно-лицевої області.

СК5. Спроможність до проектування процесу надання медичної допомоги: визначати підходи, план, види та принципи лікування захворювань органів і тканин ротової порожнини та щелепно-лицевої області.

СК6. Спроможність визначати раціональний режим праці, відпочинку, дієти у хворих при лікуванні захворювань органів і тканин ротової порожнини та щелепно-лицевої області.

СК7. Спроможність визначати тактику ведення пацієнтів із захворюваннями органів і тканин ротової порожнини та щелепно-лицевої області з супутніми соматичними захворюваннями.

СК8. Спроможність виконувати медичні та стоматологічні маніпуляції.

СК9. Спроможність проводити лікування основних захворювань органів і тканин ротової порожнини та щелепно-лицевої області.

СК10. Спроможність до організації та проведення лікувально-евакуаційних заходів.

СК11. Спроможність до визначення тактики, методів та надання екстреної медичної допомоги.

СК12. Спроможність до організації та проведення скринінгового обстеження в стоматології.

СК13. Спроможність оцінювати вплив навколишнього середовища на стан здоров'я населення (індивідуальне, сімейне, популяційне).

СК14. Спроможність ведення нормативної медичної документації.

СК15. Опрацювання державної, соціальної та медичної інформації.

СК16. Спроможність до організації і проведення реабілітаційних заходів та догляду у пацієнтів із захворюваннями органів ротової порожнини та ЩЛЮ.

СК17. Спроможність до правового забезпечення власної професійної діяльності.

СК18. Спроможність надавати домедичну допомогу за протоколами тактичної медицини.

1.3.2. Вивчення освітнього компоненту забезпечує набуття студентами наступних програмних результатів навчання:

ПРН1. Виділяти та ідентифікувати провідні клінічні симптоми та синдроми; за стандартними методиками, використовуючи попередні дані анамнезу хворого, дані огляду хворого, знання про людину, її органи та системи, встановлювати вірогідний нозологічний або синдромний попередній клінічний діагноз стоматологічного захворювання.

ПРН2. Збирати інформацію про загальний стан пацієнта, оцінювати психомоторний та фізичний розвиток пацієнта, стан органів щелепно-лицевої ділянки, на підставі результатів лабораторних та інструментальних досліджень оцінювати інформацію щодо діагнозу.

ПРН3. Призначати та аналізувати додаткові (обов'язкові та за вибором) методи обстеження (лабораторні, рентгенологічні, функціональні та/або інструментальні) за списком 5, пацієнтів із захворюваннями органів і тканин ротової порожнини і щелепно-лицевої області для проведення диференційної діагностики захворювань.

ПРН4. Визначати остаточний клінічний діагноз дотримуючись відповідних етичних і юридичних норм, шляхом прийняття обґрунтованого рішення та логічного аналізу отриманих суб'єктивних і об'єктивних даних клінічного, додаткового обстеження, проведення диференційної діагностики під контролем лікаря-керівника в умовах лікувальної установи.

ПРН5. Встановлювати діагноз невідкладних станів за будь-яких обставин (вдома, на вулиці, у лікувальній установі), в умовах надзвичайної ситуації, воєнного стану, нестачі інформації та обмеженого часу.

ПРН6. Планувати та втілювати заходи профілактики стоматологічних захворювань серед населення для запобігання розповсюдження стоматологічних захворювань.

ПРН7. Аналізувати епідеміологічний стан та проводити заходи масової й індивідуальної, загальної та локальної медикаментозної та немедикаментозної профілактики стоматологічних захворювань.

ПРН8. Визначати підхід, план, вид та принцип лікування стоматологічного захворювання шляхом прийняття обґрунтованого рішення за існуючими алгоритмами та стандартними схемами.

ПРН9. Визначати характер режиму праці, відпочинку та необхідної дієти при лікуванні стоматологічних захворювань на підставі попереднього або остаточного клінічного діагнозу шляхом прийняття обґрунтованого рішення за існуючими алгоритмами та стандартними схемами.

ПРН10. Визначати тактику ведення стоматологічного пацієнта при соматичній патології шляхом прийняття обґрунтованого рішення за існуючими алгоритмами та стандартними схемами.

ПРН11. Проводити лікування основних стоматологічних захворювань за існуючими алгоритмами та стандартними схемами під контролем лікаря- керівника в умовах лікувальної установи.

ПРН12. Організовувати проведення лікувально-евакуаційних заходів серед населення, військовослужбовців, в умовах надзвичайної ситуації, у т.ч. воєнного стану, під час розгорнутих етапів медичної евакуації, з урахуванням існуючої системи лікувально-евакуаційного забезпечення.

ПРН13. Визначати тактику надання екстреної медичної допомоги, використовуючи рекомендовані алгоритми, за будь-яких обставин на підставі діагнозу невідкладного стану в умовах обмеженого часу.

ПРН15. Оцінювати вплив навколишнього середовища на стан здоров'я населення в умовах медичного закладу за стандартними методиками.

ПРН16. Формувати цілі та визначати структуру особистої діяльності на підставі результату аналізу певних суспільних та особистих потреб.

ПРН17. Дотримуватися здорового способу життя, користуватися прийомами саморегуляції та самоконтролю.

ПРН18. Усвідомлювати та керуватися у своїй діяльності громадянськими правами, свободами та обов'язками, підвищувати загальноосвітній культурний рівень.

ПРН19. Дотримуватися вимог етики, біоетики та деонтології у своїй фаховій діяльності.

ПРН20. Організовувати необхідний рівень індивідуальної безпеки (власної та осіб, про яких піклується) у разі виникнення типових небезпечних ситуацій в індивідуальному полі діяльності.

ПРН21. Виконувати медичні маніпуляції на підставі попереднього та/або остаточного клінічного діагнозу для різних верств населення та в різних умовах.

1.3.3. Вивчення освітнього компоненту забезпечує набуття студентами наступних соціальних навичок (Soft skills):

Зв'язок – здатність до усного спілкування, написання, подання, прослуховування.

Люб'язність – манери, етикет, діловий етикет, кажу, будь ласка, і дякуювам, шанобливо.

Гнучкість – адаптивність, бажання змінюватися, навчання протягом усього життя, приймає нові речі, налаштовує, навчає.

Цілісність – чесна, етична, висока моральність, має особисті цінності. Міжособистісні навички – приємність, привабливість, почуття гумору, дружність, вихованість, співпереживання, самоконтроль, терпимість, комунікабельність.

Позитивне ставлення – оптимістичний, захоплений, заохочувальний, щасливий, впевнений.

Професіоналізм – діловий, добре одягнений.

Відповідальність – підвітна, надійна, виконує роботу, винахідлива, самодисциплінована, хоче робити добре, сумлінно, здоровий глузд.

Командна робота – кооператив, працюють разом з іншими, приємні,сприятливі, корисні, спільні.

Робоча етика – працьовитий, готовий працювати, лояльний, ініціативний, мотивований вчасно.

2. ІНФОРМАЦІЙНИЙ ОБСЯГ ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТУ

2.1. Опис компоненту

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітній ступінь, ОПП	Характеристика освітнього компоненту	
		Денна форма навчання	
Кількість кредитів – 3	22 «Охорона здоров'я»	Вибіркова	
Загальна кількість годин – 90	Спеціальність: 221 «Стоматологія» (шифр і назва) Спеціалізація:	Рік підготовки:	
		4-й	-
		Семестр	
		7-й	8-й
		Лекції	
Годин для денної (або вечірньої) форми навчання: аудиторних – 50 самостійної роботи студента – 40	Освітній ступінь: другий магістерський ОПП «Стоматологія»	10 год.	-
		Практичні, семінарські	
		40 год.	-
		Самостійна робота	
		40 год.	-
		Індивідуальні завдання: -	
Вид контролю: залік			

2.2.1 Лекції

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	Види лекцій
1	Вступ. Поняття про фізіотерапію, курортологію та реабілітацію. Визначення та класифікація природних та преформованих фізичних чинників, які застосовуються в медицині. Показання та протипоказання до призначення природних та преформованих фізичних чинників. Загальні правила призначення та відпуску природних та переформованих фізичних чинників. Техніка безпеки при роботі з фізіотерапевтичним обладнанням. Перша допомога при ураженні електричним струмом.	2	Інформаційна (освітня)
2	Лікувально–профілактичне використання природних прісних та мінеральних вод.	2	Інформаційна (освітня)
3	Організація фізіотерапевтичної служби в Україні. Структура фізіотерапевтичного відділення та кабінету. Терапевтичний ефект постійного та імпульсного електричного струму. Гальванізація. Лікарський електрофорез. Діадинамотерапія. Синусоїдально – модульовані струми. Електросонотерапія. Інтерференція та флюктуоризація. Електродіагностика. Електростимуляція. Техніка безпеки при роботі з фізіотерапевтичним обладнанням. Перша допомога при ураженні електричним струмом.	2	Інформаційна (освітня)
4	Лікувальне використання механічних чинників (віброакустична терапія, ультразвукова терапія, ультрафонофорез). Техніка безпеки при роботі з фізіотерапевтичним обладнанням.	2	Інформаційна (освітня)
5	Аерозоль- та електроаерозоль терапія. Особливості дії факторів повітряного простору (баротерапія, нормобарична гіпоксична терапія, галотерапія).	2	Інформаційна (освітня)
	Всього годин	10	

2.2.2. Практичні заняття

№ з/п	Тема	Кількість годин	Методи навчання	Форми контролю
1	Поняття про фізіотерапію, курортологію та реабілітацію. Визначення та класифікація природних та преформованих фізичних чинників, які застосовуються в медицині. Показання та протипоказання до призначення природних та преформованих фізичних чинників. Загальні правила призначення та виконання процедур. Техніка безпеки при роботі з фізіотерапевтичним обладнанням.	2	Розповідь-пояснення, бесіда, демонстрація, презентація, дискусія	Усне опитування (індивідуальне); тестовий контроль
2	Особливості використання клімату та його окремих компонентів.	2	Розповідь-пояснення, бесіда, демонстрація, презентація, дискусія	Усне опитування (індивідуальне); тестовий контроль
3	Лікувально – профілактичне використання природних прісних та мінеральних вод.	2	Розповідь-пояснення, бесіда, демонстрація, презентація, дискусія	Усне опитування (індивідуальне); тестовий контроль
4	Лікувальні грязі, озокерит, нафталан, пісок, глина, бішофіт.	2	Розповідь-пояснення, бесіда, демонстрація, презентація, дискусія	Усне опитування (індивідуальне); тестовий контроль
5	Сучасні погляди на лікувально – профілактичну дію металів, каменів і мінералів.	2	Розповідь-пояснення, бесіда, демонстрація, презентація, дискусія	Усне опитування (індивідуальне); тестовий контроль

6	Лікувально – профілактичний вплив факторів фауни та її окремих представників.	2	Розповідь-пояснення, бесіда, демонстрація, презентація, дискусія	Усне опитування (індивідуальне); тестовий контроль
7	Організація фізіотерапевтичної служби в Україні. Структура фізіотерапевтичного відділення та кабінету. Терапевтичний ефект постійного та імпульсного електричного струму. Гальванізація. Лікарський електрофорез. Діадинамотерапія. Синусоїдально – модульовані струми. Електросонотерапія. Інтерференція та флюктуоризація. Електродіагностика. Електростимуляція. Техніка безпеки при роботі з фізіотерапевтичним обладнанням.	4	Розповідь-пояснення, бесіда, демонстрація, презентація, дискусія	Усне опитування (індивідуальне); тестовий контроль
8	Лікувальне використання імпульсних струмів високої напруги і малої сили (дарсонвалізація та ультратонотерапія), електричного поля (франклінізація, електростатичний масаж, інфітатерапія, ультрависокочастотна терапія), електромагнітного випромінювання (дециметровохвильова, сантиметровохвильова та міліметровохвильова терапія). Техніка безпеки при роботі з фізіотерапевтичним обладнанням.	4	Розповідь-пояснення, бесіда, демонстрація, презентація, дискусія	Усне опитування (індивідуальне); тестовий контроль
9	Лікувальне використання магнітних полів (постійна магнітотерапія, імпульсна високоінтенсивна магнітотерапія, низькочастотна магнітотерапія). Техніка безпеки при роботі з фізіотерапевтичним обладнанням.	4	Розповідь-пояснення, бесіда, демонстрація, презентація, дискусія	Усне опитування (індивідуальне); тестовий контроль

10	Лікувально - профілактичне використання оптичного випромінювання (фототерапія). Техніка безпеки при роботі з фізіотерапевтичним обладнанням.	4	Розповідь-пояснення, бесіда, демонстрація, презентація, дискусія	Усне опитування (індивідуальне); тестовий контроль
11	Лікувальне використання механічних чинників (віброакустична терапія, ультразвукова терапія, ультрафонофорез). Техніка безпеки при роботі з фізіотерапевтичним обладнанням.	2	Розповідь-пояснення, бесіда, демонстрація, презентація, дискусія	Усне опитування (індивідуальне); тестовий контроль
12	Аерозоль- та електроаерозоль терапія. Особливості дії факторів повітряного простору (баротерапія, нормобарична гіпоксична терапія, галотерапія).	4	Розповідь-пояснення, бесіда, демонстрація, презентація, дискусія	Усне опитування (індивідуальне); тестовий контроль
13	Водолікування (гідротерапія та бальнеотерапія). Техніка безпеки при роботі з фізіотерапевтичним обладнанням.	2	Розповідь-пояснення, бесіда, демонстрація, презентація, дискусія	Усне опитування (індивідуальне); тестовий контроль
14	Лікування теплом та холодом (парафінотерапія, загальна кріотерапія та локальна гіпотермія). Техніка безпеки при роботі з фізіотерапевтичним обладнанням.	2	Розповідь-пояснення, бесіда, демонстрація, презентація, дискусія	Усне опитування (індивідуальне); тестовий контроль
15	Принципи відбору на санаторно-курортне лікування. Показання та протипоказання до санаторно-курортного лікування. Головні курорти України та світу.	2	Розповідь-пояснення, бесіда, демонстрація, презентація, дискусія	Усне опитування (індивідуальне); тестовий контроль
	Всього годин	40		

2.2.3. Самостійна робота

№ з/п	Тема	Кількість годин	Методи навчання	Форми контролю
1	Підготовка до практичних занять та заліку.	50	Розповідь-пояснення	Усне опитування

	Опрацювання навчальної літератури, складання розгорнутого плану відповідей на питання теми кожного практичного заняття			(індивідуальн е)
	Всього годин	10		

3. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

3.1. Оцінювання успішності навчання здобувачів освіти (ПНД, ЗНД, залік, диф. залік, іспит) здійснюється на підставі «Інструкції з оцінювання навчальної діяльності здобувачів вищої освіти в Харківському національному медичному університеті », затвердженої наказом ХНМУ від 21.08.2021 № 181.

Система оцінювання та вимоги (види контролю, методи контролю, форми контролю, критерії оцінки рівня знань, умови допуску до підсумкового контролю)

При вивченні компоненту застосовується поточний та підсумковий семестровий контроль. Також, передбачено обов'язковий контроль засвоєння навчального матеріалу компоненту, віднесеного на самостійну роботу.

Поточний контроль (засвоєння окремих тем) проводиться у формі усного опитування, тестування, бесіди студентів із заздалегідь визначених питань, у формі виступів здобувачів вищої освіти з доповідями при обговоренні навчальних питань на практичних заняттях.

Задля оцінювання самостійної роботи здобувачів освіти пропонується альтернативний варіант (*за вибором*): традиційні види завдань: написання контрольної роботи, реферату або творчі види: підготовка мультимедійної презентації, опрацювання навчальної літератури (складання анотації, рецензування, цитування, тези першоджерел, доповнення лекцій).

Підсумковий семестровий контроль з компоненту є обов'язковою формою контролю навчальних досягнень здобувачів вищої освіти. Він проводиться в усній. Терміни проведення підсумкового семестрового контролю встановлюються графіком навчального процесу, а обсяг навчального матеріалу, який виноситься на підсумковий семестровий контроль, визначається робочою програмою компоненту.

Підсумковий семестровий контроль проводиться після завершення вивчення компоненту у формі заліку:

- залік - проводиться викладачем академічної групи на останньому занятті з компоненту та передбачає врахування ПНД та перевірку засвоєння усіх тем з компоненту. Оцінка проведення заліку (або перехідного заліку) визначається у балах від 120 до 200 та відміткою заліку – «зараховано», «не зараховано» (таблиця 1).

Оцінювання успішності навчання студентів за ЕСТС організації навчального процесу (залік)

Таблиця 1

Перерахунок середньої оцінки за поточну діяльність у багатобальну шкалу (для дисциплін, що завершуються заліком)

4-бальна шкала	200-бальна шкала	4-бальна шкала	200-бальна шкала	4-бальна шкала	200-бальна шкала
5	200	4.22-4,23	169	3.45-3,46	138

4.97-4,99	199	4.19-4,21	168	3.42-3,44	137
4.95-4,96	198	4.17-4,18	167	3.4-3,41	136
4.92-4,94	197	4.14-4,16	166	3.37-3,39	135
4.9-4,91	196	4.12-4,13	165	3.35-3,36	134
4.87-4,89	195	4.09-4,11	164	3.32-3,34	133
4.85-4,86	194	4.07-4,08	163	3.3-3,31	132
4.82-4,84	193	4.04-4,06	162	3.27-3,29	131
4.8-4,81	192	4.02-4,03	161	3.25-3,26	130
4.77-4,79	191	3.99-4,01	160	3.22-3,24	129
4.75-4,76	190	3.97-3,98	159	3.2-3,21	128
4.72-4,74	189	3.94-3,96	158	3.17-3,19	127
4.7-4,71	188	3.92-3,93	157	3.15-3,16	126
4.67-4,69	187	3.89-3,91	156	3.12-3,14	125
4.65-4,66	186	3.87-3,88	155	3.1-3,11	124
4.62-4,64	185	3.84-3,86	154	3.07-3,09	123
4.6-4,61	184	3.82-3,83	153	3.05-3,06	122
4.57-4,59	183	3.79-3,81	152	3.02-3,04	121
4.54-4,56	182	3.77-3,78	151	3-3,01	120
4.52-4,53	181	3.74-3,76	150	Менше 3	Недостатньо
4.5-4,51	180	3.72-3,73	149		
4.47-4,49	179	3.7-3,71	148		
4.45-4,46	178	3.67-3,69	147		
4.42-4,44	177	3.65-3,66	146		
4.4-4,41	176	3.62-3,64	145		
4.37-4,39	175	3.6-3,61	144		
4.35-4,36	174	3.57-3,59	143		
4.32-4,34	173	3.55-3,56	142		
4.3-4,31	172	3.52-3,54	141		
4.27-4,29	171	3.5-3,51	140		
4.24-4,26	170	3.47-3,49	139		

3.2. Питання до заліку:

1. Які основні фізико-хімічні процеси зумовлюють лікувальний вплив фізичних чинників?
2. Яке явище лежить у основі виникнення електричного струму?
3. Які види електричного струму Ви знаєте?
4. Якою може бути форма імпульсних електричних струмів, що застосовуються у фізіотерапії?
5. На які основні групи розподіляються всі речовини відповідно до значень магнітної проникності?
6. Які чинники можуть викликати виникнення електричного струму?
7. Назвіть основні величини, які застосовують для кількісної характеристики електричного струму?
8. Дайте визначення магнітного поля.
9. Визначте основні принципи організації фізіотерапевтичної служби в Україні
10. Як організується фізіотерапевтичне відділення.
11. Які показники діяльності фізіотерапевтичних установ.
12. Розповісти про етику та деонтологію в фізіотерапії
13. Як правильно призначати штати в фізіотерапевтичне відділення.
14. Які нормативні документи повинні бути в фізіотерапевтичному відділенні?

15. Особливості роботи фізіотерапевтичних медичних сестер в відділеннях.
16. Хто має право працювати в фізіотерапевтичних відділеннях?
17. Чи можна лікарю, який не має спеціальної підготовки призначати фізичні методи лікування?
18. У якій формі в організм вводиться медикаментозна речовина під час процедури електрофорезу?
19. Назвіть апарат, який використовують для медикаментозного електрофорезу.
20. Дайте визначення методу діадинамотерапії.
21. Якою є тривалість аналгетичного ефекту однократної процедури діадинамотерапії?
22. Якою є «несуща» частота ампліпульстерапії?
23. Яким чином дозують силу струму при проведенні ампліпульстерапії?
24. Що характеризує поняття «рід роботи» при ампліпульстерапії?
25. Назвіть апарат, який використовують для УВЧ-терапії та алгоритм роботи з ним?
26. Дайте визначення методу ЗВЧ-терапії.
27. Якою є тривалість аналгетичного ефекту однократної процедури УВЧ-терапії?
28. Що таке осциляторний ефект УВЧ-терапії?
29. Яким чином дозують процедуру при проведенні УВЧ-терапії?
30. Що характеризує поняття коротко хвильової терапії?
31. Назвіть апарат, який використовують для магнітотерапії та алгоритм роботи з ним.
32. Дайте визначення методу магнітотерапії.
33. Якою є тривалість процедури магнітотерапії?
34. Якою є величина магнітної індукції в портативних апаратах для магнітотерапії?
35. Яким чином дозують магнітотерапію?
36. Що характеризує магнітна індукція?
37. Дати визначення світлу.
38. Дати визначення поняттю «лазеротерапія».
39. Дати визначення поняттю «Галасотерапія».
40. Дати визначення діодному світлу.
41. Що таке «гідролазер»?
42. Дати визначення поляризованому світлу.
43. Дати визначення світлотерапії.
44. Які протипоказання до застосування вібротерапії?
45. Яка загальна тривалість процедури вібромасажу?
46. Які апарати застосовуються для проведення локальної баротерапії?
47. Який оптимальний проміжок часу між курсами локальної баротерапії?
48. Як впливає курс гіпобаротерапії на стійкість організму дорізноманітних чинників зовнішнього середовища?
49. Які з перерахованих захворювань є протипоказаними до призначення гіпербаротерапії?
50. Що означає слово «аерозоль»?
51. Що таке дисперсна фаза аерозолію?

52. Що таке дисперсне середовище?
53. Як утворюються диспергаційні аерозолі?
54. Яка апаратура призначається до аерозольтерапії?
55. Які особливості мають ультразвукові інгалятори?
56. Які лікарські речовини використовуються в аерозольтерапії?
57. Що таке небулайзерні апарати?
58. В чому полягає функція в'їчастого епітелію дихальних шляхів?
59. Які особливості мають дозовані індивідуальні інгалятори?
60. Що таке гідротерапія?
61. Як проводиться процедура голчастого душу?
62. Які особливості має дощовий душ?
63. Які показання для циркулярного душу?
64. Що таке хвойні ванни?
65. Як приймають шавлієві ванни?
66. Яка лавандових ванн?
67. Коли показане застосування струминного душу?
68. Яка особливість процедури струминного душу?
69. Чим обумовлена дія водяних душів?
70. Радонові ванни та їх особливості.

3.3. Індивідуальні завдання:

1. Підготовка реферату за темами для самостійного вивчення (5 балів).
2. Проведення самостійного фрагменту наукового дослідження (10 балів).
3. Пошук та опрацювання навчальних і науково-методичних ресурсів з темами для самостійного вивчення (5 балів).
4. Підготовка наукової доповіді на засіданні наукового гуртка та/або науково-студентській конференції (10 балів).
5. Участь у міжвузівській та/або всеукраїнській олімпіаді з компоненту (10 балів).
6. Підготовка наукових публікацій: тез з збірниках науково-практичних конференцій, збірниках наукових праць, статей у фахових наукових виданнях (10 балів).

3.4. Правила оскарження оцінки

Апеляція студента щодо оцінки (кількості балів), отриманої на заліку у ХНМУ, повинна подаватись особисто не пізніше наступного робочого дня після оголошення оцінки.

Апеляція розглядається не пізніше наступного дня після її подання у присутності студента.

Додаткове опитування студента при розгляді апеляцій не допускається.

Порядок подання і розгляду апеляції повинен бути оприлюднений та доведений до відома студента не пізніше ніж 7 днів до початку іспитів.

4. ПОЛІТИКА ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТУ

Вимоги компоненту.

Письмові та домашні завдання треба виконувати повністю та вчасно, якщо у студентів/ок виникають запитання, можна звернутися до викладача особисто або за

електронною поштою, яку викладач/ка надасть на першому практичному занятті.

Під час лекційного заняття студентам та студенткам рекомендовано вести конспект заняття та зберігати достатній рівень тиші. Ставити питання до лектора/ки – це абсолютно нормально.

Практичні заняття

Активна участь під час обговорення в аудиторії, студенти/ки мають бути готовими детально розбиратися в матеріалі, ставити запитання, висловлювати свою точку зору, дискутувати. Під час дискусії важливі:

- повага до колег;
- толерантність до інших та їхнього досвіду;
- сприйнятливність та неупередженість;
- здатність не погоджуватися з думкою, але шанувати особистість опонента/ки;
- ретельна аргументація своєї думки та сміливість змінювати свою позицію під впливом доказів;
- висловлювання, коли людина уникає непотрібних узагальнювань, описує свої почуття і формулює свої побажання з опорою на власні думки і емоції;
- обов'язкове знайомство з першоджерелами.

Вітається творчий підхід у різних його проявах. Від студентів/ок очікується зацікавленість участю у міських, всеукраїнських та міжнародних конференціях, конкурсах та інших заходах з предметного профілю.

Відвідування занять та поведінка.

Очікується, що студенти та студентки відвідуватимуть всі лекційні та практичні заняття. Якщо вони пропустили заняття, необхідно відпрацювати його (згідно графіку на інформаційному стенді кафедри).

Студентству важливо дотримуватися правил належної поведінки в університеті. Ці правила є загальними для всіх, вони стосуються також і всього професорсько-викладацького складу та співробітників/ць, і принципово не відрізняються від загальноприйнятих норм.

Під час занять дозволяється:

- залишати аудиторію на короткий час за потреби та за дозволом викладача;
- пити безалкогольні напої;
- фотографувати слайди презентацій;
- брати активну участь у ході заняття.

заборонено:

- їсти (за виключенням осіб, особливий медичний стан яких потребує іншого – в цьому випадку необхідне медичне підтвердження);
- палити, вживати алкогольні і навіть слабоалкогольні напої або наркотичні засоби;
- нецензурно висловлюватися або вживати слова, які ображають честь і гідність колег та професорсько-викладацького складу;
- грати в азартні ігри;
- наносити шкоду матеріально-технічній базі університету (псувати інвентар, обладнання; меблі, стіни, підлоги, засмічувати приміщення і території);
- галасувати, кричати або прослуховувати гучну музику в аудиторіях і навіть у коридорах під час занять.

Використання електронних гаджетів.

Використання електронних гаджетів є основним і потужним інформаційним джерелом до вивчення курсу, адаптивним до сучасних вимог і сприяє входженню в сучасний європейський освітній простір. Гаджети забезпечують постійний зворотній зв'язок: «викладач-студент», «студент- студент», «студент-група студентів».

5. АКАДЕМІЧНА ДОБРОЧЕСНІСТЬ

Політика щодо академічної доброчесності.

Кафедра фізичної реабілітації та спортивної медицини з курсом фізичного виховання та здоров'я підтримує нульову толерантність до плагіату. Від студентів та студенток очікується бажання постійно підвищувати власну обізнаність в академічному письмі. На перших заняттях проводитимуться інформаційні заходи щодо того, що саме вважати плагіатом та як коректно здійснювати дослідницько-науковий пошук.

6. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Базова

1. Аерозоль та електроаерозоль терапія (навч.- метод. посібник для самост. роботи): Зінченко О.К., Калюжка А.А., Роздільська О.М., Маслова В.С.- Харків:ТОВ «Друкарня Мадрид», 2017.- 56 с.

2. Владимиров О.А., Владимірова Н.І., Губенко В.П. Фізіотерапія: підручник рекомендовано МОН України /О.А. Владимиров, Н.І. Владимірова, В.П. Губенко та інш. – К.: Формат, 2013. – 432 с.

3. Грязелікування (навч. посібник для самост. роботи): Бондаренко С.В., Калюжка А.А.- Харків: ТОВ «Друкарня Мадрид», 2018.- 42 с.

4. Деякі фізичні чинники в практиці сімейного лікаря (навчальний посібник для сімейних лікарів, затверджений в МОН України) / Хвисьок О.М., Калюжка А.А., та інш // Харків, 2010.- 113 с.

5. Фізичні фактори в медичній реабілітації хворих на серцево – судинні захворювання (навч. – метод. посібник): Роздільська О.М., Зінченко О.К., Тондій Л.Д., Васильєва – Лінецька Л.Я., Нечипуренко О.М., Калюжка А.А.; за заг. ред. проф. Роздільської О.М.- Харків: Видавництво «Точка», 2017.- 136 с.

6. Яковенко Н.П. Фізіотерапія (Підручник) / Яковенко Н.П., Самойленко В.Б.- Київ. ВСВ «Медицина» - 2018.-255 с.

7. Nechypurenko O, Kaliuzhka A, Lutsenko O. Affiliations Georgian Medical News [01 Dec 2018(285):107-111] Type: Journal Article The effect of vibro-acoustic stimulation on cell dynamics of inflammation in rats and the possibilities for vibroacoustic sound therapy in complex treatment of bronchitis in children. (PMID:30702081).

8. Ponomarenko G.N. Physiotherapy: national leadership / G.N. Ponomarenko. — ГеотарМедиа, 2014. - 864 с.

Допоміжна

1. Основи реабілітації, фізіотерапії, лікувальної фізичної культури і масажу / За ред. В.В. Клапчука, О.С. Полянської. – Чернівці: Прут, 2006. – 208 с.

2. Мухін В.М. Фізична реабілітація. – Видання друге, перероблене та доповнене. – Київ: Олімпійська література, 2005. – 248 с.

7. ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ

1. Посилання на сторінку освітнього компоненту в MOODLE -

2. Положення про запобігання, попередження та врегулювання випадків, пов'язаних із сексуальними домаганнями і дискримінацією у ХНМУ
http://files.knmu.edu.ua:8181/upload/redakt/doc_uchproc/polog-sex.doc

3. Положення про академічну доброчесність та етику академічних взаємовідносин в Харківському національному медичному університеті
http://files.knmu.edu.ua:8181/upload/redakt/doc_uchproc/polog_ad_etyka_text.pdf

4. Порядок проведення занять з поглибленого вивчення студентами Харківського національного медичного університету окремих дисциплін понадобсяг навчального плану http://files.knmu.edu.ua:8181/upload/redakt/doc_uchproc/nak-poriad-pogl-vyv-dysc.docx

5. Положення про Комісію з академічної доброчесності, етики та управління конфліктами ХНМУ
http://files.knmu.edu.ua:8181/upload/redakt/doc_uchproc/polog_komis_ad_text.pdf

6. Положення про визнання результатів неформальної освіти в Харківському національному медичному університеті
http://files.knmu.edu.ua:8181/upload/redakt/doc_uchproc/polog_neform_osv.pdf

7. ІНКЛЮЗИВНА ОСВІТА:

http://www.knmu.kharkov.ua/index.php?option=com_content&view=article&id=7108%3A2021-03-10-14-08-02&catid=12%3A2011-05-10-07-16-32&Itemid=33&lang=uk

8. АКАДЕМІЧНА ДОБРОЧЕСНІСТЬ:

http://www.knmu.kharkov.ua/index.php?option=com_content&view=article&id=2520%3A2015-04-30-08-10-46&catid=20%3A2011-05-17-09-30-17&Itemid=40&lang=uk

8. ІНШЕ -